

DR | GENERALDIREKTØREN

Maria Rørbye Rønn
DR Byen
Emil Holms Kanal 20
DK- 0999 København C
dr.dk

08. december 2022

Klage over artikel på dr.dk

Du har den 15. september 2022 klaget over en artikel bragt på dr.dk den 14. september 2022. Efter at redaktionen afviste din kritik, har du klaget videre til lytternes og seernes redaktør. Han har nu gennemgået sagen og skrevet en indstilling.

Jeg fremsender hermed indstillingen, hvis konklusion jeg er enig i.

Med venlig hilsen

Maria Rørbye Rønn

Kopi:

Journalen
Etikchef Anja Lundberg Andersen, GD Stab
Direktør Lasse Bastkjær Jensen, GD Stab
Seniorkonsulent Mikkel Vincentz Pedersen, LSR
Redaktionschef Mikkel Worsøe Andersen, DR Nyheder
Led. Indholdschef Kirsten Marie Svendsen, DR Nyheder
Direktør Sandy French, DR Nyheder

Sagen kort

En læser (Klager) kritiserede, at DR – efter Klagers opfattelse – tilsidesatte væsentlige etiske principper som grundighed og objektivitet ved at referere en rapport koordineret af FN's meteorologiske organisation, WMO, men med bidrag fra en række organisationer inden og uden for FN. Dernæst beklagede Klager, at DR undlod at berigtige artiklen efter de faktuelle indvendinger, som Klager kom med. Klager bestred korrektheden af overskriften: *'De seneste 50 år er der kommet fem gange så mange vejr- og klimakatastrofer'*.

DR får ikke kritik. DR refererede FN-rapporten korrekt. Det ligger inden for DR's redigeringsret at bestemme, hvilke kilder, der skal benyttes, og hvilke vinkler, DR vil anvende. Men chefen og ikke medarbejderen burde svare Klager.

Klageren får ikke medhold.

Gennemgang af sagen

Den 15. september 2022 skriver _____ (herefter benævnt Klager) første gang til DR med en klage over en artikel på dr.dk bragt den 14. september 2022 med overskriften: *'De seneste 50 år er der kommet fem gange så mange vejr- og klimakatastrofer: 'Der er intet naturligt ved dem.'*

Klager skriver i første omgang til de to journalister fra DR Nyheder, som har skrevet artiklen. Klagers kritik drejer sig om, at artiklen – efter Klagers opfattelse - bygger på et falsk grundlag.

Om artiklen

DR-artiklen refererer en rapport, United in Science, som er koordineret af FN's meteorologiske verdensorganisation (WMO), men har bidrag fra andre FN-organisationer og samarbejdspartnere uden for FN. Det drejer sig om WMO, Global Carbon Project (GCP), FN's miljøprogram (UNEP), Storbritanniens meteorologiske institute (Met Office United Kingdom), Urban Climate Change Research Network (UCCRN), FN's kontor for begrænsning af katastrofer (UN Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR), World Climate Research Programme (WCRP) og FN's internationale klima-panel, IPCC (The Intergovernmental Panel on Climate Change).

Ifølge artiklen slår rapporten fast, at klimaforandringerne allerede har femdoblet antallet af vejr- og klimarelaterede katastrofer i de seneste 50 år.

Ifølge Klager har ophavsmændene til de data, der ligger til grund for rapporten, selv påpeget, at der er grove fejl i datagrundlaget. Klager nævner, at man i de senere år er begyndt at inkludere flere typer af hændelser, der giver en stor stigning i antallet af hændelser: At antallet af døde som følge af klimakatastrofer også inkluderer personer, der er døde af covid 19.

At EM-DAT, hvor data til rapporten ifølge Klager stammer fra, udsendte en rapport tilbage i 2003, hvor man advarede imod brugen af tallene til at se en udvikling over år, fordi der var sket store ændringer i rapporteringen af vejr- og klimakatastrofer siden 1970.

Klager underbygger sin kritik med henvisning til en engelsksproget blog udgivet af en amerikansk freelance journalist Kip Hansen, der blandt andet beskæftiger sig med klima. (wattsupwiththat.com).

Desuden henviser Klager til en artikel fra New York Post den 30. april 2022 skrevet af Bjørn Lomborg, præsident og stifter af tænketanken Copenhagen Consensus.

Artiklen i New York Post har følgende overskrift: 'Deaths in climate-related disasters declined 99 % from a century ago.' (Dødsfald som følge af klimarelaterede katastrofer faldt på et århundrede med 99 procent. Min oversættelse)

Artiklen opsummerer de samme kritikpunkter som Klager giver udtryk for over for DR. FN begår i rapporten den fejl, at man tæller 'katastrofer' registreret i den internationale katastrofedatabase, men fejlen er – skriver Bjørn Lomborg – at mulighederne for at dokumentere katastrofer er blevet mange gange bedre, end de var i 1970erne. "Enhver med en mobiltelefon kan med det samme dele nyheder om en storm på den anden side af jordkloden," står der i Bjørn Lomborgs artikel (min oversættelse).

I stedet bør man – ifølge Bjørn Lomborg - se på antallet af døde som følge af klimarelaterede begivenheder, stormflod, storme, brande og ekstreme temperaturer, og her er antallet faldet med 99 procent på 100 år.

Lomborg henviser til, at EM-DAT – den internationale katastrofedatabase, som FN i andre sammenhænge arbejder sammen med - selv har advaret mod, at man sætter lighedstegn mellem en databasens registrerede stigning i antallet af katastrofer og flere katastrofer i virkelighedens verden. Bjørn Lomborg linker i artiklen til kilden til den oplysning.

Rapporten stammer fra forskningscenteret CRED i Belgien, som også svarer til EM-DAT. CRED, EM-DAT har samarbejde med forskellige FN-organisationer.

DR's svar i flere omgange

Den ene af journalisterne bag DR-artiklen skriver til Klager (10. oktober), at den rapport, som Klager henviser til, ikke indgår i kilderne bag den rapport, som DR refererer. (United in Science fra FN's meteorologiske organisation. Der er et link til rapporten fra FN i artiklen fra DR.)

I en opfølgende mail til journalisterne redegør Klager for, at den omtalte rapport fra FN's meteorologiske organisation indirekte baserer sig på data fra EM-DAT. Det bureau uden for FN, som Klager henviser til, selv har advaret mod overfortolkning af katastrofedata.

Klager begrundet sin årsagskæde med at henvise til en anden FN-rapport, Global Assessment Risk, som også blev udgivet i 2022, men fra et andet FN-agentur, nemlig FN's enhed for begrænsning af katastrofer (UNDRR). I den omtalte rapport refereres der til EM-DAT som en samarbejdspartner. Klager citerer en konkret henvisning på side 17 i rapporten til EM-DAT og CRED.

Klager fastholder derfor sin kritik. I en svarmail til journalisterne på DR, skriver Klager den 18. oktober blandt andet: "Tilbage står at DR har publiceret en artikel som er misvisende for ikke at sige helt fejlagtig og ikke nok med det, DR gengav endda disse forkerte data midt i prime time TV, og endda 2 gange midt i partileders debatten" (Med partiledersdebatten henvises til den debat, som DR afholdt på Christiansborg 4. oktober 2022).

Samtidig inddrager Klager LSR i sagsbehandlingen. LSR sender klagen videre til besvarelse hos chefen for afdelingen 'Samfund' under DR Nyheder, redaktionschef Mikkel Worsøe Andersen (MWA).

Den 31. oktober svarer MWA Klager: " (Journalisten. red – navn udeladt) har grundigt og fyldestgørende svaret dig og redegjort for vores journalistik. Helt overordnet så bakker jeg op om de svar, du har fået. Vi kildeangiver, hvad vores journalistik indeholder og hvem der

afsendere på det, vi skriver. Det er bredt anderkendt materiale, vi henviser til. Og det står vi som DR på mål for, sådan som du allerede har fået svar på. En del af det, du fremhæver, har ikke været en del af vores dækning, og det forholder vi os således ikke til."

Klager ønsker herefter at anke sagen til LSR. Klager skriver:

"Med baggrund i tidligere korrespondance og det sidst modtagne svar fra DR v. Redaktionschef Mikkel Worsøe Andersen ønsker jeg af fastholde min klage og beder LSR om at gå ind i sagen.

Jeg ønsker at klage over:

- 1. At DR som dokumenteret tidligere bringer en artikel, hvis konklusioner om et betragteligt antal stigende klimahændelser ikke understøttes af de registrerede data.*
- 2. At DR på trods af at jeg har gjort DR opmærksom på ovenstående forhold, vælger at bringe den samme misinformation igen om et betragteligt antal øget klimahændelser midt under partileders debatten, der blev bragt i starten af valgkampen.*
- 3. At DR ikke ønsker at forholde sig til endelige berigtige at DR misinformerer og således på et fejlagtigt grundlag bedriver alarmistisk klimapolitik og ikke objektiv nyhedsformidling. Dette så meget mere alvorligt da DR vælger at bringe den fejlagtige information i prime time midt i partileders debatten og således risikere at påvirke valgresultatet.*
- 4. At redaktionschefen og den pågældende journalist blot vil forholde sig til om de synes de har kildeangivet korrekt, men ikke vil forholde sig til, om DR faktisk formidler faktisk forkert information og således misinformerer og tilsidesætter, hvad jeg mener er et krav til DR, DR's objektivitet. "*

Procedure

Det følger af lovgivningen og DR's egne etiske retningslinjer, at DR har fire uger til at besvare klager. Det er opfyldt i dette tilfælde. Det fremgår ligeledes, at det ikke er DR-medarbejdere selv, men de respektive DR-chefer, der besvarer klager. Det er ikke sket her. Der har været ført en korrespondance mellem Klager og den ene af de to journalister, som skrev den påklagede artikel. Først da LSR bliver inddraget i sagen og sender den til den indholdsansvarlige chef, besvares den korrekt af redaktionschef Mikkel Worsøe Andersen. Han henviser til, at han er enig med journalistens svar. Men det burde have været Mikkel Worsøe Andersen, der fra begyndelsen besvarede klagen. Det er i strid med DR's etiske retningslinjer og kritisabelt.

Indstilling fra lytterne og seernes redaktør

Det følger af forordet til DR's etiske retningslinjer, at DR både bringer hurtig og korrekt information. Det følger endvidere, at DR har redigeringsretten til sit stof – det vil sige vælger kilder og vinkler. Der ligger yderligere i det, at DR uden at overtræde sine egne etiske retningslinjer kan vælge af bringe en nyhed, der godt kunne uddybes og perspektiveres. Påstanden hos Klager er, at DR bringer fejlagtige oplysninger, at DR ikke vil rette artiklen på trods af den henvendelse/kritik Klager har rejst over for DR, og at DR alligevel citerer artiklen i en partiledersdebat den 4. oktober, hvorved DR bringer fejlagtig information, der kan risikere at påvirke valgresultatet.

Her vil jeg gennemgå Klagers anke punktvis:

DR-artiklen fra den 14. september 2022 baserer sig på en rapport fra FN's meteorologiske organisation. Rapporten dokumenterer det, som DR skriver, at der de seneste 50 år er kommet fem gange så mange vejr- og klimakatastrofer. (Afsnittet: Extreme Weather Events and Socioeconomic Impacts WMO World Weather Research Programme)

Artiklen refererer korrekt dels fra rapporten, dels en pressemeddelelse fra FN's generalsekretær Antonio Guterres. Det er ikke bestridt af Klager. Derimod mener Klager, at DR-journalisterne snarere burde have interesseret sig for, hvorfor FN bringer forkerte oplysninger mod bedre vidende. I sin oprindelige mail fra 15. september skriver Klager til journalisterne.

"Desværre er den nævnte artikel et eksempel på spredning af fake news. Læs gerne nedenstående til ende, jeg er sikker på der vil være ny viden for jer, det var der i hvert fald for mig, og overvej om det ikke journalistisk var meget mere interessant at dykke ned i hvorfor FN bevidst bygger en ny rapport på fejlagtige data."

DR har ret til selv at vælge de kilder og vinkler, som man ønsker. Det fremgår af redigeringsretten i DR's etiske retningslinjer. DR har her valgt at referere de data (femdobling af vejr- og klimakatastrofer) som fremgår af rapporten. Det er ikke en etisk overtrædelse.

DR skal bedrive god research og være kildekritisk. Men i den konkrete sag er det ikke i strid med DR's etiske retningslinjer, at DR henholder sig til og refererer, hvad FN skriver i sin rapport.

Klager laver den følgeslutning, at fordi UNRR – er medbidragsyder til rapporten og fordi UNRR benytter sig i en anden rapport af data fra EM-DAT, så er det et misbrug af 'katastrofedata' fra EM-DAT, som finder sted i FN-rapporten. Men selv om Klager prøver at sandsynliggøre, at der kan være en fordrejning af data, kan Klager ikke forlange med henvisning til DR's egne etiske retningslinjer, at DR skulle have gravet i den påståede forbindelse og det påståede databrud.

Klagers kritik går nok så meget på, at DR – efter at han kritiserede FN-rapporten og gjorde opmærksom på, at antallet af klimakatastrofer ifølge Klager var overdrevet - stadig forholdt sig passiv og ikke rettede artiklen.

DR skrev artiklen, da nyheden udkom i form af en pressemeddelelse. Hvis DR bliver opmærksom på en fejl, skal DR rette. Men Klagers kritik går ikke på, at DR har refereret en rapport forkert. Den går på, at DR burde have undersøgt hele datagrundlaget for rapporten og mulige links til en søsterorganisation samt et udenforstående institut som EM-DAT. Klager har ikke påvist, men gennem en følgeslutning indikeret, at der kan foreligge en systematisk fejl og misbrug af data. Klager kalder det "bevidst" fra FN's side, men leverer ikke noget bevis for, at FN's organisation for meteorologi, WMO, bevidst skulle have fordrejet data.

Det er korrekt, at Klager sandsynliggør, at der kan tænkes at være et databrud og en skævhed i talmaterialet set over 50 år, men det forhold er ikke ensbetydende med, at DR er forpligtet til at undersøge sagen og kilderne, som Klager ønsker.

Klager har ret i, at en anden af FN's organisationer, UNDRR, (kontoret for begrænsning af katastrofer) henviser til data fra EM-DAT, som igen er kritisk over for at sætte lighedstegn mellem stigning i registrerede katastrofer og den reelle stigning i antallet af katastrofer. Det svarer til det, som Bjørn Lomborg skriver i den artikel fra New York Post, som Klager henviser til.

Det er muligt som følge heraf, at FN's meteorologiske organisation "overdriver" antallet af vejr- og klimakatastrofer de seneste 50 år, hvilket er Klagers grundlæggende pointe.

Men DR har redigeringsretten over sit eget stof, og DR har korrekt refereret konklusionerne i FN-rapporten fra den meteorologiske organisation.

Klager kan foreslå, men ikke kræve, at DR indleder et arbejde med at bore i FN's datagrundlag.

Jeg ser her i gennemgangen bort fra den henvisning, som Klager har til Kip Hansen, en amerikansk freelancejournalists blog. Ifølge Klager og bloggerens egen hjemmeside er Kip Hansen en journalist, som har beskæftiget sig meget med klima ud fra en kritisk vinkel på de officielle forklaringer så som FN's modelberegninger. Kip Hansen er ikke fagperson.

Som kilde betragtet er han en holdningskilde, og Klagers reference til Kip Hansens blog ændrer ikke væsentligt ved Klagers kritik af DR's påståede brud på egen etik. Næmlig skepsis over for stigningen i antallet af vejr- og katastrofeshændelser.

I forhold til Klagers anke er det derfor min samlede vurdering:

Ad 1. DR har ikke fejlciteret FN's rapport 'United in Science'. Klager har påpeget, at han finder datagrundlaget forkert med en række kildehenvisninger. Klager har forsøgt at sandsynliggøre, at der muligvis kan være nogle fejlkilder, men Klager har ikke i det indsendte materiale dokumenteret, at et stigende antal klimahændelser skyldes, at FN bruger data forkert. Og selvom Klager havde sandsynliggjort det i sin klage, var DR ikke forpligtet til at dække den historie med den vinkel som Klager ønsker.

Klager får ikke medhold på dette punkt.

Ad 2. DR er ikke pligtig til at ændre artiklen eller igangsætte et stort researcharbejde, fordi Klager kritiserer referatet af FN-rapporten. Klager henviser – uden nogen konkretisering – til DR's partilederdebat, hvor Klager mener, at artiklen var skyld i misinformation. Men under alle omstændigheder har DR i sit partilederprogram ikke overtrådt DR's egne etiske retningslinjer ved at henvise til DR's egen artikel på dr.dk. om et stigende antal klimahændelser.

Ad 3. Dette ligger i forlængelse af det forrige punkt. Der er ikke støtte for Klagers kritik og påstand om, at DR misinformerer og bedriver alarmistisk klimapolitik og ikke objektiv nyhedsformidling i prime time og under partilderdebatten.

Ad 4.

Her hævder Klager, at redaktionschefen og journalisterne ikke vil forholde sig til, hvorvidt de faktisk formidler faktuel forkert information og således misinformerer.

Kernen i sagen er, at DR refererer en FN-rapport korrekt. Man kan vælge at gå kritisk og dybere ned i data bag oplysningen om en femdobling af vejr- og klimahændelserne de seneste 50 år. Men det er en journalistisk prioritering, som uanset hvor relevant den måtte forekomme Klager, kan den ikke pålægges DR Nyheder udefra.

Konklusion og sammenfatning

En læser klagede over en artikel, som DR bragte den 14. september 2022. Den refererede til en ny rapport fra FN's meteorologiske organisation (WMO). Overskriften lød: 'De seneste

50 år er der kommet fem gange så mange vejr- og klimakatastrofer: 'Der er intet naturligt ved dem.'

Der var dækning for overskriften. Klager henviste til en anden FN-rapport fra FN's kontor for begrænsning af klimaer og et institut uden for FN-systemet, EM-DAT, hvor Klagers påstand var, at denne indirekte forbindelse til den refererede rapport viste, at de refererede tal var misvisende og overdriver klimahændelser de seneste 50 år. Klager hævder i sin kritik af DR, at DR hellere burde interessere sig for, hvorfor FN – efter Klagers udsagn – bevidst bringer forkerte data.

Det er DR's ret at vælge sine egne kilder og vinkler, så længe dette sker i overensstemmelse med DR's etiske retningslinjer. Der er ikke påvist faktuelle fejl i referatet af FN-rapporten, og det er DR's valg, om man ville dykke ned i FN's eget datagrundlag, men det kan ikke pålægges af Klager.

Samtidig klagede Klager over, at DR i en partilederdebat 4. oktober fortsat refererede til de – efter Klagers opfattelse – forkerte oplysninger. Klager har ikke dokumenteret, hvilke udtalelser han sigter til. Men da artiklen ikke bør beklages, er der heller intet forkert i at referere den i en partilederdebat. Klager får ikke medhold.

DR har ikke overholdt egne etiske retningslinjer for klagebesvarelse. Klagen er – endda i flere omgange fra begyndelsen – besvaret af den ene af de to journalister, der har skrevet den. Det burde have været den indholdsansvarlige chef, som svarede. Det er kritisabelt.

Klager får ikke medhold

Jesper Termansen, den 7. december 2022